

quia radix omnium malorum (lit. A pag. 250. col. 2.) cupiditas, ac dominorum præpotentia in necessitate illos constituebant, vel culturam, atque prædiorum melioramenta deserendi, aut locationes summo afficiendi pretio, hinc morbo Castellæ Supremus Senatus occurrere volens, medellam adhibuit, præcipiendo, non solum prædictos colonos, dictam terram tenentes, verum etiam ceteros hujus peninsula incolas, ab ea, & locatis pasuis spoliari non debere: per tertium quid novum videtur decerni: fit mentio (lit. M pag. 1. col. 2.) instructio-num hisce temporibus promulgatarum jurium provincialium exactationem versus: dum earum prima 21. Septemb. anni ejusd. 1785. fuit publicata, fraus, quæ à prædiorum dominis, quominus benefica regia voluntas effectum sortiretur, obijci poterat, in mentem venit; quod quidem malum ad præcavendum regia dicta ordinatio est expedita, à qua præcipitur, ne in eorum locationibus, adhuc subsistentibus, ulla novitas fieret, nec in harum astimatione: si stipulationes aliquæ in ejus incrementum intercesserint, vel ut coloni oneribus, ad quæ proprietarii teneantur, se subjiciant, nullam afferunt utilitatem, nam imposita ab ipsis sunt solvenda: ceterum elapso termino, in contractu præfixo, actio proprietarii non extinguitur, nam, si mercedis incrementum seu augmentum intenditur, peritorum judicio per ordinarium judicem summarie procedatur, & pronuntietur: si super rerum in Conductione contentarum abusu conventive defectu, per eundem cognoscatur: cujus providentia, illico executæ, apud Provinciam (vid. lit. J pag. 318. col. 1. prope med.) Intendentem fieri reclamatio poterit, & cum Advocato Assessore judicium, omni appellationi aditu præcluso, terminabitur; si alicujus considerationis fuerit orta discussio, supremus Castellæ Senatus, reliquæ superiora territorii tribunalia, sollicitatione partium absque præcedentis determinationis suspensione suam possunt interponere auctoritatem: verum tamen dominis volentibus prætextu per se prædia colendi conductores spoliare, nisi in eis agricultorum qualitas cum pecoribus ad laborem necessariis antea inveniatur, atque eodem tempore in territorio, ubi fundi reperiuntur, præcisam habeant residentiam, spoliis non erit locus: Si hæc decisiones conferantur, præsertim anni 1768. & 1785. videtur in quantum ad spolia spectat, nullum dari discrimen, eo quod in omnes hujus peninsulae provincias fuit extensa spoliis prohibitio, per consequens circa hoc nulla novitas per novissimam statuitur; sed literali illius expressione attenda, quamvis prædicta extensio videretur absoluta, circumscripta ad veritatem ad territoria de antiquo tempore ab eisdem, & eorum successoribus exulta, & sæpè apud in melioratum statum revocata: altera verò ann. 1785. locationis & conductionis contractus hujus naturæ omnes comprehendit. Reg. Sched. 27. April. ann. 1771. huc etiam spectat, utpote in idem tendit objectum, vid. lit. V pag. 117. col. 2. vers. Variz querellæ: Non est despicienda Regia Præmatica 16. Septemb. ann. 1784. expedita, quæ 1. Octob. proxime seq. publicationem meruit, vid. lit. V pag. 116. col. 2. vers. In columbas: Quoque memorie demandantur Reg. Sched. 1. Februar. Regiaque Præmatica 9. Novemb. ann. 1785. In illa præscribitur dictæ legis 15. tit. 25. lib. 5. Recop. Cast. (vid. lit. E pag. in add. hisp.) observantia, omnino susinenda super librorum conservatione versus eos qui frumentariæ negotiationi studuerint: (vid. proxime Reg. Sched. 20. August. ann. 1768.) novum decernitur mandatum, quia prohibetur imposterum ad granorum collectionem (de decimalibus loquitur) illum Subcollectorem nominari, sive ad R. Sanctæ Cruciatæ Commissarium iri propositum qui hujusmodi commercio se immixxerit: hæc immixtionis animadversio, in recollectione supersederit munereque vacabit: In reg. præmatica, tamquam in eundem etiam finem (agriculturæ incrementum) tendente, intra oppida, & communis deflectionis loca (à judicibus Ordinariis fiet limitum divisio & distinctio) rhedis, carucis, sive vehiculis uti nisi uno tantum jugo nemini licet, hoc est, bigæ permittuntur: regia domus ab ista prohibitione sunt exceptæ: currus, & rhedæ,

merces ultro, citroque transportantes, per itineraque cursum facientes eandem patiuntur exceptionem: tantorum agiatio sub eadem cadit prohibitio, ita ut licentia nisi præcedente, agitari non valeant: contra-ventores primi casus multa quinquaginta ducatorum plectuntur, pro secunda duplicatur, pro tertia verò equorum, ceterorumque animalium, numerum præfinitum excedentium amissione afficiuntur: forma ordinaria in qualibet contraventione multas easdem applicando. Eadem datur exceptio, dum sacram synaxim paschali tempore, morbo perpetuo laborantibus, sive in gravi ægritudine constitutis deferre intenditur: quippe illi, Consilii Supremi Castellæ D. Gubernatoris prævia notitia, & istic, venia Prætoris nostro idioma *Alcalde del Quarte* in scriptis obrenta, (denegari nequit) uti omni potest apparatu; ita per reg. resol. 31. Mart. 1786. decisum advenerit. (Vid. verb. Viaticum.)

Præterea, pro coronide præsentis de agricultura gratis concessis tractatus, quantoque studio ejus fuerit modis omnibus conatum augmentum, tamquam hispaniæ basis, & divinarum fulcrum, quibus facile poterit in hujus rei veniuntur cognitionem; si memorie non solum commendatur quod in constitutionibus Societatum aut Deputatarum sub regia protectione. (Vid. *Enchyridion*. lingua vernacula *Guia de Forasteros*) erectarum præscribitur, verum etiam quæ veteri ac hodierno tempore erga locustæ interfectionem præventa reperiuntur: noxium hoc animal, quacumque iter facit, omnia vastat, perdit segetes, gravidamque destruit terram; si nulla medella huic calamitati adhiberetur, agricola quid lucri consequeretur, postquam suos labores consumptos viderint? Cultura abs dubio maximam diminutionem patietur, quia si ejus impensæ nullum fructum adferunt, quomodo successivis temporibus tanta cum pernicie honestam inibunt vivendi rationem, atque prosequantur? Si necessitas, & indigentia genus, ingenium, voluntatemque plerumque pervertant, (faciunt ut homines non facienda faciant) quid sperandum fore, ut de terra tam lucrosa compendium sectetur? terra deserta, & inculta permaneret, ideo lui simili mederi fuit visum necessarium, propterea quod regulæ stabilitæ, satque undique ad locustarum exterminium ab Athæneo Hispaniæ Sapientie, videlicet Supremo Castellæ Consilio (Selecti viri ad cetera tribunalia etiam providentur) inveniuntur cogitata: tempora, & loca, quibus ova parantur, & seminationes efficiunt, assignantur: haud secus quando animationem, ac incrementum accipiunt: præveniuntur omnia, ut plaga hæcine vires amittat, ulteriusque non progrediatur: juxta tempora signata, Scilicet ovationis, animationis, & volatus remedia præparantur salutifera, opportune apposita: nil prætermittitur quod in eorum stragem fuerit meditatum: unde ad hujusmodi operationem expensæ deducendæ designantur: omnes etsi in ecclesiasticum cœrum cooptati contributionem non effugiunt vulgo de *Proprios* (Ad rem lit. B pag. 411. in add. hisp. num. 2. & 3. lit. C pag. 185. num. 2.) pecuniis deficientibus: ultimate in majorem hujusce materis claritatem varii articuli additi fuerunt: quibus omnibus præmeditatis, nullus, qui exterminio earumdem operam dederit, poterit ab obligatione deflectere: & agricultura prædictis fomentum, Deo propitio, consequetur.

(Vid. tit. 14. lib. 4. Recop. I. in quo de borreis publicis tractatur.)

SPIRITUS SANCTUS.

***SPIRITUS SANCTI processio à Patre, & Filio est vere credenda. Benedic. XIV. tom. 1. constit. 57. incip. Etsi Pastoralis §. 1. Etsi autem Græci teneantur credere etiam à Filio Spiritum Sanctum procedere, non tamen tenentur in Symbolo pronuntiare. Unde particula *Filioque* in Symbolo omitti potest à Græcis. Idem *ibidem*. Non tamen ab Albanensibus, qui eam recitare

con-

consequerunt: Idem *ib.* Nec ab Italo-Græcis, si à loco- rum Ordinariis, vel ob suspicionem hæresis, vel ob scandalum, vel ob aliam causam, requisiti fuerint; tunc enim particulam illam *Filioque* in symbolo pronuntiare tenentur. Idem *ib.*

53 Spiritus Sancti Imagines sub humana juvenis forma damnantur, & prohibentur. Idem Const. 145. incip. *Solicitudini* §. 10. 23. 33. ad 37. Spiritus Sancti tamen Imagines in forma columbæ approbantur, & permittuntur. Idem *ib.* §. 16. ad 20. & 36. Item in figura linguarum ignis ubi representatur mysterium Pentecostes. Idem *ib.* §. 21. & 36. Vid. verb. Imagines.

SPOLIATOR, SPOLIATUS.

SUMMARIUM.

- 1 **S**POLIATOR quis dicatur.
- 2 Spoliatus quis sit.
- 3 Primum remedium, quod habet spoliatus ad recuperandam possessionem, est Interdictum Unde vi, & quid importet.
- 4 Dicitur remedium, seu Beneficium, vel Interdictum Unde vi, quibus, & adversus quos competat.
- 5 Secundum remedium est *Conditio ex cap. Sæpe 18.* de restitutione spoliatorum & quid importet.
- 6 Tertium remedium est *Conditio ex cap. Redintegranda 3. caus. 3. q. 1.* & quid importet.
- 7 Quartum remedium est *Conditio ex l. Invasor 5. Cod. Unde vi, & quid importet.*
- 8 Quintum remedium est *Conditio ex l. Si quis in tantam 7. Cod. Unde vi, & quid importet.*
- 9 Sextum remedium est *Conditio ex l. Cum quærebatur 11. Cod. Unde vi, & quid importet.*
- 10 Septimum remedium est *Conditio ex l. Extrat ff. De iis, quæ vi, metus causa, & quid importet.*
- 11 Octavum remedium habetur ex officio Judicis, & quid importet.
- 12 Ut spoliatus ante omnia sit restituendus, quid probare debeat.
- 13 *Dicta Regula*, Spoliatus ante omnia est restituendus, procedit, non solum quando quis vi, vel clam fuit spoliatus à privato, sed etiam quando quis est spoliatus à suo Prælato, seu Judice extrajudicialiter, seu non servato Juris ordine.
- 14 Regula illa Spoliatus ante omnia est restituendus, fallit primo, quando spoliator consentit, ut spoliator ante restitutionem super proprietate rei sibi competente audiat.
- 15 Secundo quando notorium est, quod proprietate rei spoliata non pertinet ad ipsum spoliatum, sed ad spoliatorem.
- 16 Tertio quando spoliatus ante factam suam spoliationem libere renuntiavit dominio rei spoliatae.
- 17 Quarto quando spoliatus post spoliationem cum spoliatore pactum inivit, vel juravit sponte, quod non lit agere possessorio recuperanda.
- 18 Simile autem pactum inivum cum spoliatore ante spoliationem non valet.
- 19 Mulier propria auctoritate sub prætextu impedimenti à marito se separans, si que cum possessione spoliatis, si non habet probationes incontinenti paratas ad probandum impedimentum dirimens Matrimonium, est plenarie restituenda marito, & quoad cohabitationem, & quoad thorum, donec ipsa probationes offerat preparatas.
- 20 Si vero tanta esset viri avaritia, ut mulieri trepidanti non posset sufficiens securitas provideri, tunc non solum non esset ei restituenda, sed ab eo potius remouenda. Et est contra si possit dici mulieri sufficiens securitas provideri, est ipsa ante causæ cognitionem restituenda marito.
- 21 Spoliator violentus restituere debet spoliato non solum rem ablatam, sed etiam cum ipsa omnes fructus, tum extantes, tum consumptos, immo etiam illos, quos

non percepit, & prior possessor spoliatus percipere poterit, si suam possessionem continuaverit.

- 22 Unde antequam dictus spoliator audiat super præsentia rei ablata proprietate, est restituendus spoliatus, non solum in pristinam possessionem liberam, ut antea; sed etiam ad omne id, quod sive ratione fructuum non perceptorum, sive ratione facturarum expensarum amisit, & damnnum passus est.
- 23 Nec talis spoliator excipere potest contra spoliatum per objectionem criminis.
- 24 Nisi tamen opponatur talis criminis exceptio, que personam spoliati reddat inhabilem ad agendum, ut est Excommunicatio.
- 25 In Civilibus non admittitur spoliationis exceptio facta ab alio, quam ab Actore.
- 26 In Criminalibus autem admittitur spoliationis exceptio, etiam à quocumque tertio facta, dummodo fiat intra quindecim dies, & sit de tota substantia, vel majori parte.
- 27 Spoliatus excipiens spoliationem factam à tertio intra certum tempus à Judice statuendum, debet petere restitutionem, aliàs non jurat exceptio.
- 28 Agenti super rebus ecclesiasticis non obstat exceptio spoliationis privatarum rerum: Vel è converso.
- 29 Addition. inseruntur.

SPOLIATOR hic dicitur quicumque, sive privatus, sive Judex alium vi, vel clam extrajudicialiter, & non servato Juris ordine, de possessione alicujus rei, seu Juris ejicit, aut aliàs injuste privat, seu spoliatur. Ita in re Communis; arg. cap. Conquerente 7. de restitutione spoliatorum, cum aliis similibus, & tot. tit. ff. de vi, & de vi armata, & Cod. Unde vi.

Spoliatus è contra dicitur, qui vi, vel clam à quocumque privato, sive Judice extrajudicialiter, & non servato Juris ordine, de possessione alicujus rei, seu Juris, est ejectus, aut aliàs injuste privat, seu spoliatus. Sic in re Communis, arg. cit. cap. Conquerente 7. de restit. spoliatorum, cum aliis similibus, tot. tit. ff. de vi, & vi armata, & Cod. Unde vi.

Remedia Juris præcipua, quæ habet spoliatus ad recuperandam possessionem, sunt sequentia. Primum remedium est Interdictum Unde vi, sic dictum à primis verbis Prætoris illud proponentis in l. Prætor ait 1. ff. de vi, & vi armata, ibi: Unde tu illum vi deiecit, per quod Interdictum duo statuuntur in favorem spoliati: Primo scilicet, ut spoliatus ante omnia restituatur in pristinam possessionem, ita ut spoliator volens agere, aut probare proprietatem rei ablata, non sit audiendus, nisi prius rem ablatam restituerit, etiam prædoni; c. In literis 5. de restitutione spoliatis, & cap. Super Spoliatione 4. de ord. Cognit. Et secundo, ut spoliatus restituatur ad totam causam, id est, non solum in pristinam possessionem liberam, ut antea; arg. cap. Pisani 19. §. Porro, de restitutione spoliatorum, sed etiam ad omne id, quod ibi amisit, licet ad spoliatorem nihil pervenerit, l. Præter art. 1. §. 1. ff. de vi, & vi armata, l. Si de possessione 4. Cod. Unde vi, c. Redintegranda 3. caus. 3. q. 1. c. Gravis 11. de restit. spoliatorum. Et hoc jure merito in odium spoliationis: Clementin. unic. de causa possess. & propriet.

Dictum beneficium, seu Interdictum Unde vi competit ei soli, & omni, qui vere deiecit est, sive sit dominus directus, sive utilis, sive non sit dominus, ut Prædo; item hæredibus, eorumque successoribus adversus omnes, qui per se, vel per alium spoliaverunt, aut spoliationem demandant, aut spoliationem suo nomine factam ratificaverunt; c. Cum ad Sedem 15. de restitutione spoliatorum, & Glossa communiter recepta *ibidem* verb. Interdictum Unde vi, cum pluribus Juribus ibi citatis.

Secundum remedium recuperandæ possessionis est *Conditio ex cap. Sæpe 18. de restitutione spoliatorum*, ratione cujus spoliatus potest agere contra quicumque tertium possessorem, qui rem invasam scienter recipit, ita ut ille cogatur rem ablatam restituere, quamvis spoliatus non probaverit ejus proprietatem, sed dumtaxat

Ccc

spo-

spoliationem, textu expresso in cit. cap. Saep. §. Unde, de restitutione spoliatorum.

6 Tertium remedium recuperandae possessionis est Conditio ex cap. Redintegranda 3. caus. 3. quest. 1. vi cuius spoliatus, & ejusdem Episcopis, per quos veniunt omnes Ecclesiastici, & secundum probabiliorum, & communiorum sententiam etiam Laici, omnia bona, sive mobilia, sive immobilia in eodem loco, ubi sibi erepta fuerunt, redintegrari, seu restitui jubentur, & quidem ante accusationem, ita ut spoliatus ante factam restitutionem omnium sibi ablatarum accusari non possit, & accusatus respondere non teneatur, antequam omnia sibi fuerint restituta, textu expresso in cit. cap. Redintegranda 3. caus. 3. quest. 1.

7 Quartum remedium recuperandae possessionis est Conditio ex l. Invasor §. Cod. Unde vi, quod datur, & contra eum, qui per vim loca aliqua invasisse probatur; & contra eum, qui per errorem, & bonam fidem occupavit possessionem rei alienae, qui tenetur, non obstante errore, ac bona fide, restituere possessionem occupatam, textu expresso in cit. l. Invasor §. Cod. Unde vi.

8 Quintum remedium recuperandae possessionis est Conditio ex l. Si quis in tantam 7. Cod. Unde vi, per quod, quia propria auctoritate violenter ingreditur possessionem penes alium constitutam, cogitur in primis hanc possessionem alteri restituere; & deinde si Invasor fuit dominus dictae rei, ultra possessionem amittit etiam ejus dominium; & si non fuit dominus, compellitur insuper ad dandam, seu restituendam aestimationem rei, textu expresso in cit. l. Si quis in tantam 7. Cod. Unde vi. Quae tamen poena amissionis domini, aut reddendae aestimationis rei, intelligitur solum habere locum post sententiam Judicis, ut notat Glossa communiter recepta, ibi. verb. Amittant.

9 Sextum remedium recuperandae possessionis est Conditio ex l. Cum querebatur 11. Cod. Unde vi, quod datur adversus eum, qui dolose occupavit possessionem rei alienae vacantem, & sic tamquam praedo rem occupatam, ejusque possessionem restituere cogitur textu expresso in cit. l. Cum querebatur 11. Cod. Unde vi.

10 Septimum remedium recuperandae possessionis est Conditio ex l. Exat ff. de iis, quae vi, meturvae causa, per quod creditor, qui per vim, aut propria auctoritate rem, vel pecuniam sibi debitam accepit, aut vi illata solvi fecit, cogitur rem acceptam restituere, & insuper perdit Jus crediti, & actionem adversus debitorem, textu expresso in cit. leg. Exat ff. de iis, quae vi, meturvae causa, §. l. Creditores 7. ff. ad Legem Juliam, de vi privata.

11 Octavum remedium recuperandae possessionis habetur ex officio Judicis, & competit illi, qui non possidet, sed solum detinet rem, & postmodum ipsa spoliatur, ut Commodatarius, Depositarius, Conductor ad breve tempus, & similes: Isti enim, cum non possideant, l. Officium 9. ff. de rei vindicatione, si spoliatur detentione talium rerum, non habent ullum ex hucusque enumeratis ordinariis remediis possessoris ex defectu possessionis; & ideo sic suadente aequitate est eis indulgendum remedium extraordinarium, ac subsidiarium, ut possint nempe implorare officium Judicis ad recuperandam rem praebratarum detentionem, a qua ceciderunt, arg. l. Aquilius 27. ff. de donationibus, l. Et non tantum 19. ff. de petition. heredit. c. Quia 11. de Judicis, c. Bonae memoriae 15. de appellat. cum similibus.

12 Ut spoliatus ante omnia sit restituendus, ut ante omnia esse restituendum jam diximus supra num. 3. per Jura ibi adducta, si agat ex remedio Interdicti Unde vi, duo probare debet, scilicet se possedisse, & se fuisse spoliatum tali sua possessione; c. Consultationibus 10. de Officio Delegati, juncta Glossa ibi. verb. Possessionem, & dejectionem, l. Praetor ait 1. §. Interdictum autem, ff. De vi, & vi armata, ibi: Interdictum autem hoc nulli competit, nisi ei, qui tunc cum desiceretur, possidebat. Si autem agat ex remedio c. Redintegranda 3. caus. 3. q. 1. sufficit, quod ipse spoliatus probet suam priorem possessionem, & novam alterius, seu spoliatoris conventi pretensam possessionem; probata enim justa prio-

re possessione, nova praesumptio clandestina, & vitiosa, cum duo insimul eandem rem, & eodem modo possidere non possint; l. Licet causam 9. §. Ex praemissis, ff. de probationibus, cum similibus.

13 Dicta Regula: Spoliatus ante omnia est restituendus, procedit non solum quando quis vi, vel clam facti spoliatus a privato, ut est indubitatum apud omnes, sed etiam quando quis est spoliatus a suo Praetore, seu Judice extrajudicialiter, seu non servato Juris ordine, textu expresso in c. Conquerente 7. de restit. spoliatorum.

14 Regula illa: Spoliatus ante omnia est restituendus, fallit in aliquibus casibus. Primo scilicet quando spoliatus consentit, ut spoliator ante restitutionem super proprietate rei sibi competente audiat, textu expresso in cap. Licet 1. de restit. spoliat. Et ratio clara est, quia beneficium restitutionis est privilegium Juris, cui libere renuntiare potest spoliatus; cap. Si de terra 6. de privit. §. l. Si quis in conscribendo 29. Cod. de patris.

15 Secundo quando notorium est, quod proprietatis rei spolio ablatae non pertineat ad ipsum spoliatum, sed ad spoliatorem; tunc enim spoliatus ob notorium defectum proprietatis veluti dolosus Jure repellitur, textu expresso in c. Dolo facit 59. de Regul. Juris in 6. ibi: Dolo facit, qui perit, quod restituere oportet eundem, & concordat l. Dolo facit 8. ff. de doli mali, & metus exceptio.

16 Tertio quando spoliatus ante factam suam spoliationem, libere renuntiavit dominio rei spoliatae, textu claro in cap. Accepta 3. de restitutione spoliator. Nec obstat c. Sollicite 2. eod. tit. quia loquitur de renuntiatione, nec ante spoliationem factam, quae non censetur libera; ut argumentatur ibi Pontifex: Quia non est rearsimile, quod sponte Juri suo renuntiaverit, qui restituitur spoliatus.

17 Quarto quando spoliatus post spoliationem cum spoliatore pactum inivit, vel juravit sponte, quod noluit agere possessorio recuperandae: Pacta enim inita sunt custodienda, & promissa sunt opere complenda, c. Antigonus 1. §. c. Qualiter 3. de patris, l. Juris gentium 7. §. 7. ff. de patris.

18 Dicitur autem notanter post spoliationem, quia simile pactum in initum cum spoliatore ante spoliationem non valet, textu expresso in l. Si unus 27. §. 3. & 4. ff. de patris: Et ratio est, quia tale pactum in initum ante spoliationem praebet ansam delinquendi, & animaret homines ad spoliandum, ac proinde veluti consuetas turpem causam merito reprobat: ut Jure, & non valet, cit. l. Si unus §. 3. & §. 4. ubi expresse dicitur: "Pacta, quae turpem causam continent, non sunt observanda, veluti si paciscar, ne furti agam, vel injuriam, si feceris; expedit enim timere furti, vel injuriam poenam, sed post admissa haec, pacisci possumus." (Vid. in omni genere contractus ibique leg. 38. tit. 5. p. 5. tit. 10. 29. & 30. tit. 11. ejusd. p. 5.)

19 Mulier propria auctoritate sub praetextu impedimenti, v. gr. consanguinitatis, a marito se separans, sicque eum possessione spolians, si non habet probationes incontinenti paratas ad probandum impedimentum dirimens Matrimonium, est plenarie restituenda marito, & quoad cohabitationem, & quoad thorum, donec ipsa probationes offerat preparatas. Sic expresse decisum habetur in c. Literas 13. §. Quod si non habeat, de restitutione spoliator. Et ratio est, quia, ut ibidem subjungitur, praesumitur mala fides contra ipsam, eo quod propria temeritate, & absque Judicio Ecclesiae a viro suo recesserit: Unde stante tali casu, viget regula generalis, quod spoliatus ante omnia sit restituendus. (Vid. l. 5. §. 18. tit. 9. §. 8. tit. 2. p. 4.)

20 Si vero tanta esset viri saevitia, ut mulieri trepidanti non posset sufficiens securitas provideri, tunc non solum esset ei restituenda, sed ab eo potius removenda. Et est contra, si possit dictae mulieri sufficiens securitas provideri, est ipsa ante causae cognitionem restituenda marito, textu expresso in cit. cap. Literas in fine, ibi: "Si vero tanta sit viri saevitia, ut mulieri trepidanti non possit sufficiens securitas provideri, non solum non debet ei restitui, sed ab eo potius amoveri, alio-

alioquin sufficienti (si fieri potest) securitate provisa, profecto videntur conjux ante causae cognitionem restituenda marito." Et concordat c. Ex transmissa 8. c. Ex conquestione 10. c. Ex part. 14. de restit. spoliator. §. c. Intelleximus 1. De ordine Cognitionum.

21 Spoliator violenter restituere debet spoliato non solum rem ablatam, sed etiam cum ipsa omnes fructus, tum extantes, tum consumptos, immo etiam illos, quos non percepit, & prior possessor spoliatus percipere potuisset, si suam possessionem continuasset. Communis, textu expresso in cap. Gravis 11. de restitutione spoliat. & l. Si de possessione 4. Cod. Unde vi.

22 Unde antequam dictus spoliator audiatur super praetensa rei ablatae proprietate, est restituendus spoliatus, non solum in pristina possessionem liberam ut antea, arg. cap. Pisanis 19. §. Porro de restitutione spoliat. sed etiam ad omne id, quod ibi sive ratione fructuum non perceptorum, sive ratione facturarum expensarum amisit, & damnum passus est, licet ad spoliatorem nihil pervenerit, l. Praetor ait, 1. §. 1. ff. De vi, & vi armata, l. Recte possident 1. l. Ut pulsos 2. l. Auctoritate 3. l. Si de possessione 4. Cod. Unde vi, c. Redintegranda 3. caus. 3. q. 1. c. Gravis 11. de restit. spoliatorum. Et hoc jure merito in odium spoliationis. Clem. unic. de causa possession. §. propriet. Et sic Rota in Lavellin. seu Melphien. pecuniaria 16. Novembr. 1710. coram Ubald. & in Nomana Situe 15. Maji 1628. coram Veropia allegata a Barbosa in cit. cap. Gravis num. 4. & sic Doctores communiter.

23 Nec talis spoliator excipere potest contra spoliatum per objectionem criminis: Prius enim ut supra restituendus est Actor spoliatus, antequam de crimine objecto, per exceptionem audiatur Reus spoliator, textu expresso in c. Item cum quis 6. de restit. spoliator. ibi: "Non occurrat nobis, quod illius objecto admitti debeat, vel principalis causa propter hoc executio retardari, quoniam criminaliter adversus eum ante restitutionem agere non potest, cum praesumatur ejus existere inimicus."

24 Nisi tamen opponatur talis criminis exceptio, quae personam spoliati reddat inhabilem ad agendum, ut est Excommunicatio, cum excommunicatus in Judicio non sit ut Actor audiendus, nec ibi stare possit, nisi tamquam Reus; c. Intelleximus 7. de Judicis, c. Conspiratores §. cap. Nullus anathematizatorum 6. caus. 3. q. 5. cum similibus.

25 In civilibus non admittitur spoliationis exceptio facta ab alio, quam ab actore, textu expresso in cap. Frequens 1. de restit. spoli. in 6.

26 In criminalibus autem admittitur spoliationis exceptio etiam a quocumque tertio facta, dummodo fiat intra quindecim dies, & sit de tota substantia, vel majori parte, textu expresso in cit. cap. Frequens.

27 Spoliatus excipiens spoliationem factam a tertio intra certum tempus a Judice statendum, debet petere restitutionem, aliis non juvat exceptio, & accusabitur, exceptioe non obstante, textu expresso in cit. cap. Frequens §. Solet.

28 Agenti super rebus ecclesiasticis non obstat exceptio spoliationis privatarum rerum, vel è converso, textu expresso in cit. cap. Frequens §. Ad hoc: ibi: "Ad hoc sancimus, ut rerum privatarum spoliatio agenti super ecclesiasticis, vel è contrario, nullatenus opponatur."

(Nihilominus praecedentem doctrinam leges 9. §. 10. tit. 10. p. 7. fin. tit. 15. ejusd. p. 3. tit. 2. §. 13. tit. 30. p. 3. (Ad rem lex 4. §. praecipue 5. tit. 10. p. 3.) 40. tit. 28. ejusd. p. 3. 10. tit. 14. ipsiusmet p. 3. 30. tit. 18. p. 2. 17. tit. 10. §. p. 7. 5. tit. 8. p. 3. 11. tit. 13. part. 5. 14. §. 16. ejusd. tit. 10. §. p. 7. cum 7. tit. 9. ipsius p. 7. fin. tit. 31. p. 3. §. 7. tit. 14. p. 6. §. 6. tit. 5. p. 5. 15. tit. 2. p. 4. 17. tit. 22. p. 1. 27. tit. 2. §. 5. tit. 10. p. 3. perspicuatur confirmare: adeat Lector ad D. Anton. Gom. in leg. 45. Tauri, ubi per extensum haec species exponuntur, videantur leg. tit. 14. lib. 3. Ord. Reg. cum leg. 4. tit. 4. lib. 4. For. Reg. & eorum glos. D. Diaz de Montalvo; tit. 13. l. 4. Res. Cast. ob oblivionem ne tradatur.)

ERRATA. B. NOTIC. INC. VIII.

Adversus violentos spoliatores alia praeter Interdictum Unde vi sunt prodita remedia, puta accusatio ex Lege Julia de vi publica, & de vi privata; nec non constitutiones variae recentiores, quibus vis coercetur, comprehensa in l. 7. §. seq. C. Unde vi.

Potiora vero praeter ceteris sunt remedia juris canonici moribus hodiernis passim comprobata ex cap. Saep. contingit, de restit. spoliator. & Can. Redintegranda 3. §. caus. 3. q. 1. Interdictum enim Unde vi tantum locum habet in rebus immobilibus, & incorporalibus, quae immobilium jure censentur, & tantum competit contra deficientem, non item contra tertios rei possessores, & quidem intra annum.

At remedium ex Canon. Redintegranda ad omnes omnino res extensum fuit, & adversus omnes rei possessores datum, sive bona, sive mala fide, sive cum, sive sine titulo possideant, & sive titulus, ex quo possident, onerosus, sive lucrativus sit, idque sine temporis distinctione.

Sed an haec, quae usu recepta sunt de remedio ex Canon. Redintegranda: consona revera sint menti Auctoris ipsius, vide Bohemer. ad tit. de Restit. spoli. §.

SPOLIUM. SUMMARIUM.

- 1 Rozza ecclesiasticorum Beneficiorum sine testamento, aut facultate testandi decedentium spectant ad Cameram Apostolicam.
2 Spolia ecclesiasticorum Beneficiorum morientium sine facultate testandi pertinent ad Cameram Apostolicam, eorumque dispositiones nulla sunt, etiamsi sint ad pias causas.
3 Spolia Beneficiorum morientium extra residentiam, etiamsi habuerint facultatem testandi, pertinent ad Cameram Apostolicam.
4 Spolia bonorum Clericorum ex illicita negotiatione acquisitorum pertinent ad Cameram Apostolicam.
5 Spolia Regularium vagantium, & morientium extra claustra, pertinent ad Cameram Apostolicam, nisi habeant facultatem testandi.
6 Non est tamen id intelligendum de omnibus bonis, sed de illis solum, quae acquiruntur extra claustra degentes.
7 Hinc a fortiori manent Religioni, & illi debentur bona illorum Religiosorum, qui per accidens extra claustra decedunt.
8 Spolium Regularium solet erogari per Praetores Regulares in usum Convenus absque beneplacito Apostolico, etiamsi sit pecunia deposita absque vinculo in banco publico.
9 Spolia Cardinalium ubicumque decedentium non pertinent ad Cameram Apostolicam.
10 Spolia Curialium, & Praetorum habentium facultatem testandi, non pertinent ad Cameram Apostolicam.
11 Conclavistae non subjacent spolio.
12 Moriente Clerico, sive Romano, sive Curiali, sive Incola ab intestato, si Romae, vel intra spatium decem miliarium moritur, succedunt heredes.
13 Spolia fieri non possunt a Collectoribus &c. de iis Beneficiis, quorum beneficia non excedunt fructus ducatorum auri triginta de Camera; & si faciunt, tenentur restituere, & per Censuras ad hoc cogi possunt.
14 Spoliorum causa agitanda sunt cum citatione Commissarii Camerae.
15 Spoliorum nomine, quae ad Cameram Apostolicam pertinent, non intelliguntur paramenta ecclesiae, vasa, libri ecclesiae, gradualia, missalia, & hujusmodi.
16 Vasa, ornamenta, vestimenta, & hujusmodi, Clerici decedentis intestati, si jam fuerint dicata Deo, ecclesiae, vel Oratorio expresse, non spectant ad heredes ab intestato.